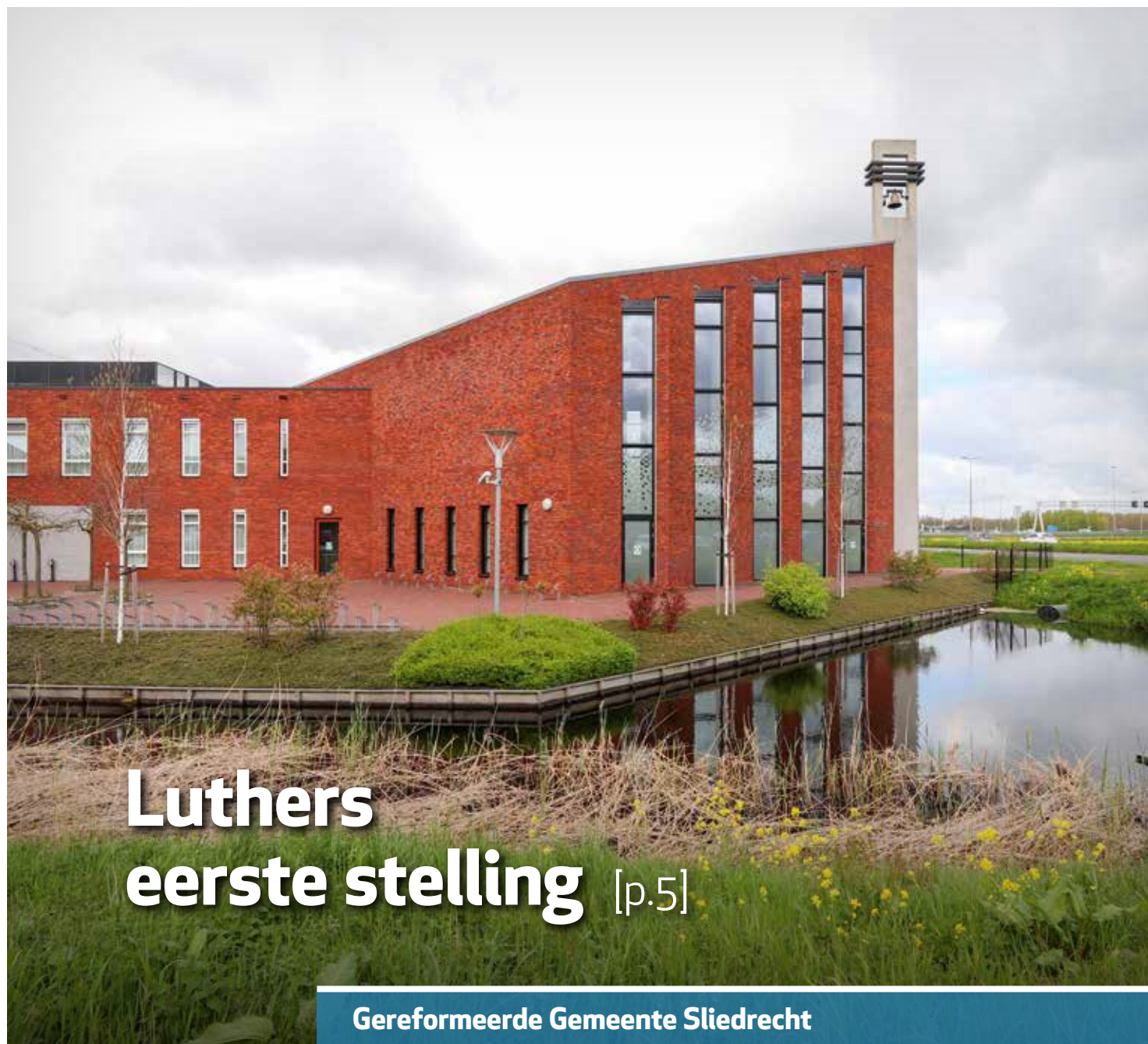

Luthers eerste stelling [p.5]

Gereformeerde Gemeente Sliedrecht

09/11/2017
jaargang 96

nr **06**

In het voorjaar van 2008 ontstaat er in Sliedrecht een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam. Aanvankelijk worden de kerkdiensten in de Christelijke Gereformeerde Kerk 'Eben-Haezer' gehouden. Vanwege de grote toeloop wordt echter al spoedig besloten om in de wijk Baanhoek-West, pal aan de A15, tot kerkbouw over te gaan. Op 12 november

2011 wordt het nieuwe kerkgebouw in gebruik genomen. De 'Boazkerk', die in bouwkundig opzicht één geheel vormt met het scholencomplex van 'De Akker' en 'De Rank', telt 566 zitplaatsen. Op 2 december 2011 volgt de instituering tot zelfstandige gemeente. Sinds 2012 wordt de gemeente gediend door ds. A.T. Huijser. Het aantal leden en doopleden bedraagt 999.

Belijden en bidden

‘Ik ben Uwe, behoud mij’, zo lezen we in vers 94. Het is een korte belijdenis, direct gevolgd door een kort gebed.

Ik ben Uwe, behoud mij, want ik heb Uw bevelen gezocht.

Psalm 119:94

Het is het belijden en bidden van Gods kinderen, die mogen weten door genade weer Gods eigendom geworden te zijn. Hoort u ze belijden en bidden tegelijk? U hebt mij levend gemaakt Heere, maar behoud me, want ik ben mezelf niet toebetrouwd.

Wel, zo was het ook met David in Psalm 119. Hij weet zich omringd door vijanden. En zijn tegenstanders blijken ook nog eens sterk en machtig te zijn. Ze honen hem vanwege zijn trouw aan Gods wet en Woord. Want daarin vindt David vreugde, troost, kracht en moed. We lezen dat de wet een voorwerp van liefde en een bron van vreugde en troost voor hem is. Van Gods Woord zegt hij dat het betrouwbaar, zuiver en kostbaar is. Hij belijdt dat het Woord van God voor eeuwig in de hemel is vastgesteld en dat Gods wet al zijn vermakings is. En in vers 93 zegt hij: ‘Ik zal Uw bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt’. Dat is groot als je dat zeggen kan en mag. Weten levend gemaakt te zijn!

Gegraveerd in het hart

En het is waar. Als we mogen weten levend gemaakt te zijn door de kracht van Gods Geest, kunnen we dat ook nooit vergeten. Dan staat dat in het hart gegraveerd. En kan het ook niet anders of Gods wet en Woord zijn een vermakings. Want het was dát Woord dat kracht deed. In dát Woord vinden ze elke keer troost. O, als Gods kinderen dat lieve Woord van God niet hadden, waren ze allang vergaan, zo zegt ook David in vers 92. Al lezen ze in dat Woord van zonden en vervloeking, ze zullen het van harte beamen. En tegelijk gaan ze uitzien Hem te mogen toebehoren, al zijn ze

het nog zo onwaardig en al kunnen ze Gods wet in het geheel niet onderhouden. Maar dan mag in datzelfde Woord toch ook gelezen worden van Eén Die de wet wel heeft onderhouden. Dan mag Hij op Gods tijd gevonden worden, Die het vlees-geworden Woord is. Jezus, Christus en Dien gekruisigd. En wat een onnoemelijk groot wonder als ze in een weg van afbraak en ontdekking Zijn eigendom mogen worden.

Dan mogen Gods kinderen ook weleens tot die korte belijdenis komen uit vers 94: ‘Ik ben Uwe’. Het is maar een korte belijdenis van drie woorden. Maar wat heeft ze een ontzettend rijke inhoud! Wie van u zou het de dichter vandaag na durven en mogen zeggen: Ik ben Uwe? Ik ben Uw eigendom?

Het is onmisbaar voor een ieder van ons. En we weten wel dat alles op aarde Gods eigendom is. En we weten natuurlijk wel dat alles aan Hem toebehoort. Maar toch kunnen we niet allemaal zeggen: ‘Ik ben Uwe’. Nee, dat kunnen alleen diegenen zeggen, die van God vervreemd waren, maar in genade door Hem Zijn aangenomen en weer Zijn eigendom zijn gemaakt. En dat enkel uit genade, door de verdienste van Christus.

Behoud en vastheid

We begrijpen ook wel dat u niet zomaar tot deze belijdenis durft te komen. Dat kan ook niet zomaar. Maar er zullen er onder u toch ook zijn die niet durven te ontkennen dat Gods Woord veel, zo niet alles waard geworden is. Van die mensen die weten hoe God door dat Woord tot hen sprak. Maar zij zijn gaan uitzien naar de kennis van Christus, omdat alleen in Hem behoud mogelijk is. Want daarin ligt de vastheid. En daarom is er ook dat gebed: Heere, komt U er nog eens op terug. O, wat is het onmisbaar nodig dat het Woord en Gods wet geleerd worden. Daardoor leert een mens hoe diep zondig hij is. Daardoor gaan ze bidden: Maak mij levend naar Uw Woord. Leer mij Uw inzettingen. En daardoor gaan ze roepen: Mijn ziel is bezweken van verlangen naar Uw

ds. C. van Ruitenburg,
Krimpen a/d IJssel

In dit nummer

4 De Christinnereis [1]

6 Het Nieuwe Testament voor Israël

20 Waarom wordt de mens een schepsel genoemd?

- 2** Belijden en bidden
- 3** Onderwijs van vader Smytegelt [44]
- 5** Commentaar: Luthers eerste stelling
- 7** Dat wil zeggen
- 8** Vanaf de Boezemsingel
- 9** Abraham Hellenbroek [9]
- 10** Mijn kind wil niet meer mee
- 11** Jeugdrubriek
- 12** Boekennieuws
- 13** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 15** Kerkdiensten

Onderwijs van vader Smytegelt [44]

heil en op Uw Woord heb ik gehoopt. Als een mens zo gebracht wordt aan de voeten van die grote Leraar ter gerechtigheid en de mogelijkheid van zalig worden vindt in Hem als het vleesgeworden Woord, dan mag hij met David weleens zeggen: 'Ik ben Uwe, behoud mij'. 'Ik ben Uwe', omdat Gij mij in dat boek des levens geschreven hebt, naar Uw welbehagen. 'Ik ben Uwe', omdat Gij mij uit al het aards gedruis hebt doen naderen en Uw heilstem hebt doen horen, ja wonen in Uw huis. 'Ik ben Uwe', omdat Gij mij door de band des geloofs, in liefde met Christus, Uw Zoon verenigd heb. 'Ik ben Uwe', omdat U mij gekocht hebt met dat dierbare bloed der verzoening. Hoort u het wonder in deze korte belijdenis doorklinken?

Klein van krachten

Toch moeten al Gods kinderen ook zeggen dat ze zwak van moed en klein van krachten zijn en blijven. En daarom wordt nu ook dat korte gebed in hun hart gevonden uit de tekst: 'Behoud mij'. Die korte belijdenis en dat korte gebed horen dan ook onlosmakelijk bij elkaar en kunnen nooit los van elkaar gezien worden.

Als deze belijdenis in uw hart is, is er ook dat gebed. Waarom? Wel, omdat Gods kinderen weten elke keer weer in zonde te vallen. Omdat ze weten dat ze de beloften die ze de Heere hebben gedaan niet kunnen houden. Omdat ze weten dat ze zichzelf niet zijn toebetrouwd. Omdat ze weten onverbeterlijk en hardleers te zijn. Daarom bidden ze voortdurend: 'Behoud mij!'

Dit is wat we u allen toewensen. Of Gods Woord een vermaking mag worden en Zijn wet te onderhouden een lust, opdat zo deze belijdenis in uw hart gevonden mag worden op weg en reis naar die grote Godsontmoeting: 'Ik ben Uwe, behoud mij'. En dat met de dichter gezongen mag worden: 'k Ben d' Uwe, Heer', geleid mij ongestoord; Behoud mij toch, naar 't woord aan mij gegeven; Ik heb met lust Uw wetten nagespoord, En die gezocht, door Uwen Geest gedreven'.

Over de Werkmeester des geloofs en van het geloof ter rechtvaardigmaking

Vr. Hoe zijn ze in het vertrouwen? (vervolg)

3e. Zij willen wel vertrouwen, maar het zou wel die of die moeten zijn die de Heere er toe zou moeten gebruiken. Martha wilde wel vertrouwen als er de Heere geweest was. Die binden de Heere aan het schepsel.

4e. Anderen vertrouwen God, zo het nog zo ver komt, het meeste toe en het mindere niet, hun ziel en niet het lichaam. 'Ik zal nog arm worden', zeggen ze, 'en gebrek lijden'. Wel, zal de Heere u het meerdere geven en het mindere onthouden? Hij zal u zoveel geven als Hij weet dat ge op de weg naar de eeuwigheid van node hebt. De Heere zegt tot zulke sukkelende zielen: 'Ik zal u gaan versterken, gij zoudt wel overstelpt worden'. De Heere is niet nors tegen zulke zwakke zielen, gelijk wij soms zijn, maar Hij zegt: 'Mijn linkerhand zij onder uw hoofd en mijn rechterhand omhelze u!' Hij versterkt ze met de appels, Hooglied 2:5: 'Want ik ben krank van liefde'.

Vr. Waardoor wordt het geloof versterkt?

Antw. Door het gebed, door het Woord en door de sacramenten. Door het gebed, zodat God zegt, als gij bidt: 'Dan doet gij Mijn ordonnantie'. Zegt gij: 'Ik kan niet bidden!' 'Ik zal het u leren', zegt God. 'Houd maar sterk aan in het gebed'.

'Gij bidt niet genoeg', zegt God, maar gij zegt: 'God hoort de zondaars niet'. Doch gij moest liever met tranen zeggen als de vader van dat kind: 'Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp', Markus 9:24, 'en vermeerder mij het geloof'.

Het gebed is tot vermeerdering en tot versterking van het geloof. Wie sterkte wil hebben, moet bidden.

1^e. Zegt gij: 'Ik kan niet bidden', bid dan dat God het u leert.

2^e. Als zij een vaste koers van bidden houden, de Heere leert hun dan en geeft ze dikwijls zo deze of gene periode in hun gebed, zodat ze moeten zeggen: 'Heere, ik had het mijn leven niet verwacht, hoe zal het met mij nog gaan'. En zo worden zij eens vastgesteld.

3^e. Als zij aan het bidden blijven, dan raken zij op sommige momenten zo bewogen dat ze moeten zeggen: 'Het is zo Goddelijk!'.

(wordt vervolgd)

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

De Christinnereis [1]

In het huis van uitlegger

In het verleden hebben we samen stilgestaan bij het Huis van Uitlegger in De Christenreis van Bunyan. In een aantal artikelen hopen we opnieuw dat huis te betreden, maar nu vanuit De Christinnereis. Het is daarom goed eerst eens te overdenken hoe Christinne daar terechtgekomen is.

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

Bunyan vertelt hoe hij in zijn droom in gesprek komt met de oude heer Schranderheid. Deze vertelt hem hoe het met Christinne is gegaan na het sterven van haar man. Haar zondige leven komt voor haar aandacht en de vele vermaningen van haar man krijgt ze terug. Vooral die ene uitroep klinkt voortdurend in haar oren: 'Wat moet ik doen om zalig te worden?' En... dat alles heeft ook grote invloed op de opvoeding van haar kinderen! Christinne krijgt in een droom een boekrol te zien waarop al haar wegen getekend staan, waardoor het gebed in haar opkomt: Heere, wees mij zondares genadig! Zo wordt ze benauwd van alle zijden. Ze beleeft dat haar man zo gelukkig is, maar zelf staat ze overal buiten. Zo kan de Heere het sterven van een dierbare gebruiken om een mens stil te zetten op zijn zondige levensweg.

In De Christenreis zagen we een man met een pak op zijn rug. Al zien we hier Christinne niet letterlijk met een pak op haar rug, de zaak blijft dezelfde: ze wordt ontdrekt aan haar zonden, ze staat buiten het geluk van Gods kinderen en roept in haar benauwdheid naar de hemel om genade. Lezer(es), kennen wij daar ook iets van?

Heengewezene

Op een dag krijgt Christinne bezoek van een zekere Verborgene. Hij is gezonden vanuit de hemel om de verbrijzelden van geest op te zoeken. Hij mag aan haar, die zich schuldig kent aan Gods heilig recht, de boodschap brengen dat er bij de Heere vergeving is voor de grootste der zondaren. In naam van de Koning mag Hij haar een brief, waar Zijn liefdesgeur vanuit gaat, overhandigen. In die brief wordt

Christinne, haar kinderen en buurvrouw Barmhartigheid verlaten de stad.

Christinne gewezen op de weg die leidt naar de hemelstad om die te bewandelen. Deze Verborgene is een heenwijzing naar de Persoon en het werk van de Heilige Geest. De Heilige Geest, Die overtuigt van zonden, ontsluit immers ook een weg ter ontkoming voor een zondaar die een welgevallen krijgt aan de straffen van zijn ongerechtigheid. Hij stort de liefde uit in een schuldverslagen hart en maakt gewillig om de toekomstige toorn te ontvlieden.

Zie, daar gaat een wonderlijk gezelschap uit de Stad Verderf. Christinne, haar kinderen en buurvrouw Barmhartigheid verlaten de stad. Steeds meer pelgrims zullen zich bij het gezelschap voegen.

Bunyan tekent als herder en leraar in De Christinnereis vooral de weg van de verschillende kinderen Gods, die er in een gemeente kunnen zijn. Daarom komen ze langs dezelfde hoofdweg, zoals die in De Christenreis getekend is.

Voortgeleid

Voordat we het Huis van Uitlegger binnengaan, zien we Christinne en haar gezelschap staan voor de Poort. Ze overleggen samen hoe ze ooit binnenkomen. Een heilige schuchterheid bezet hun ziel. Christinne zal als oudste eerst aankloppen. De deur blijft echter gesloten. Plotseling begint een hond te blaffen, waardoor er uit angst niet meer geklopt wordt. Hier geen pijlen, maar blaffende honden als listen van satan. Tenslotte toch maar weer aangeklopt, waarop Poortwachter roept: Wie is daar? Een heilig onderzoek wordt ingesteld en al buigend als een rechteloze mag Christinne naderen en wordt zij met de kinderen binnengelaten door de Poort. Maar zie, wie ligt daar voor de Poort? Ach, het is Barmhartigheid! De deur werd voor haar gesloten. En terwijl Christinne voor haar vriendin pleit bij de Poortwachter, klopt Barmhartigheid zo hartstochtelijk dat ze flauw valt voor de Poort. De Poortwachter doet haar open en na nauw onderzoek mag ze binnenkomen als een arme en onwaardige zondares.

Hoe teer tekent Bunyan de onderscheiden wegen die de Heere houdt met de Zijnen als de Heilige Geest hen brengt tot de bevindelijke kennis van Christus. Eén zaak blijkt hier bij allen dezelfde te zijn: ze komen niet zomaar binnen! Naar recht kan de Poort gesloten blijven en dát moeten allen leren, naar de mate dat het de Poortwachter behaagt. In het onvoorwaardelijk buigen onder Zijn recht, wordt de Poort geopend en zo wordt het voor Christinne, haar kinderen (naar hun kinderlijk bevestigingsvermogen) en Barmhartigheid een wonder!

Zo zal het toch voor alle Sionieten zo'n onuitsprekelijk wonder zijn als voor zulke rechteloze zondaren de Poort geopend wordt en zij de Koning mogen zien in Zijn schoonheid? Ze mogen met Barmhartigheid verlevendigd worden door een bundeltje mirre van de Koning. De mirre is een kruid dat met wijn gemengd dient tot versterking van het hart en tot zuivering van het bloed. Het is een teken van Zijn uitnemende liefde. O, kennen wij ook iets van die eenzijdige liefde?

(wordt vervolgd)

Luthers eerste stelling

ds. G. Clements,
Gouda

De herdenking van 500 jaar Reformatie heeft bij sommigen de vraag opgeworpen of wij niet beter met Rome in dialoog kunnen gaan.

Aflaatverkoop

Zoiets viel onlangs ook te beluisteren op de CSFR-conferentie in de Utrechtse Jacobikerk. Prof. dr. A. Huygen ziet niet veel in het oppoetsen van 'de aloude polemieken tussen Rome en Reformatie, alsof er geen 500 jaar tussen liggen'. Interessant is de vraag of die 500 jaar enig begrip hebben opgeleverd.

Luther is de eerste geweest die met Rome in gesprek wilde komen. Dat blijkt vooral uit de begeleidende brief die hij met zijn 95 stellingen aan de aartsbisschop van Mainz zond. Luther verweet de aartsbisschop misleiding van het arme volk, omdat 'berouw niet nodig is voor wie biechtbrieven koopt'. De eerste stelling van Luther begint al over dit berouw: 'Toen onze Heere en Meester Jezus Christus zei: 'Doet boete' enz. (Matth. 4:17), wilde Hij dat het hele leven van zijn gelovigen een voortdurende boete is'.

Berouw of boetedoening

Luther miste dit oprechte berouw in de roomse aflaatpraktijk. De kerk vroeg niet om berouw, maar om geld. Luther onderbouwde zijn stelling met een woord van Christus uit Matthéüs 4:17: 'Doet boete'. Het Griekse woord 'metanoia' mag men vertalen met: boete, berouw of bekering.

De Latijnse Vulgaat vertaalde met 'paenitentiam agite'. Voor de roomse lezer betekende dit een boetedoening als taak- of geldstraf door de biechtvader opgelegd. In de vermaning van Christus gaat het evenwel niet om boetedoening, maar om berouw en bekering. Jezus' gelijkenissen van de tollenaar en de verloren zoon maken dit duidelijk. Oprecht berouw is ook niet een eenmalige gebeurtenis, maar bestrijkt volgens Luther het hele leven. Daar komt nog een ander verschil bij. De roomse aflaat gaf een verkorting van de vagevuurstraf. Luther geloofde op grond van de Schrift niet in tijdelijke straffen. Wij hebben ons Gods eeuwige straf waardig gemaakt. De Reformatie is hierin vele malen ernstiger dan Rome. Luther kende maar één gezegend middel om de welverdiende straf te ontgaan, namelijk het kruis van Christus. De vrede roep van de aflaatkramers noemde hij wolvengheul. 'Alleen waar het kruis is, daar is vrede!'

Calvijn over boetvaardigheid

Calvijn gaat in zijn Institutie uitvoerig in op boetvaardigheid. Hij spreekt van een tweevoudige boetvaardigheid. Een 'begin boetvaardigheid' die aan het geloof in Christus voorafgaat en een 'blijvende boetvaardigheid' die als vrucht op het

geloof volgt. Wat Calvijn precies bedoelde met 'begin boetvaardigheid' kunt u lezen in Zondag 2 (HC) over de kennis der ellende door de wet. Calvijn stelde reeds in zijn Catechismus van 1536 dat de kennis van eigen nietigheid voorwaarde is voor het ontvangen van de genade in Christus. 'Vergeving nu ontvangen de gelovigen, wanneer zij door het bewustzijn van hun zonden droevig aangedaan zijn en onder het gevoel van Gods oordeel verslagen ter aarde liggen'.

Vervolgens spreekt Calvijn over de levenslange boetvaardigheid (Institutie III, hoofdstuk 3). Hij verstaat onder deze boetvaardigheid de heiligmaking, of de bekering van dag tot dag. De Heidelbergse Catechismus schrijft hierover in Zondag 44 (HC): 'Opdat wij ons leven lang onzen zondigen aard hoe langer hoe meer leren kennen en des te begeriger zijn, om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken'.

Dialoog

Volgens de Reformatie kan de mens geen nagelschrap aan zijn zaligheid toedoen. Het is louter genade, Sola Gratia. Heeft de Rooms-Katholieke Kerk na 500 jaar Luther begrepen?

Gelukkig is van commercie rond het vagevuur geen sprake meer. Maar hoe verstaat Rome vandaag de vermaning van Christus: 'Doe boete?' In de officiële catechismus van de Rooms-Katholieke Kerk (1997) kunnen we daarover lezen in hoofdstuk 4. De tekst zoekt woordelijk aansluiting bij Luthers eerste stelling: 'Jezus' oproep tot bekering en boete beoogt niet op de eerste plaats uiterlijke werken (...), maar de bekering van het hart, de innerlijke boetvaardigheid'. Opmerkelijk!

Toch blijft de boetedoening als verdienste levensgroot aanwezig wanneer deze catechismus vervolgens schrijft: 'Oprechte daden dragen bij (!) tot vergiffenis van onze zonden'. Onder deze daden rekent de catechismus: 'boetevieringen, bedevaarten en vasten'.

De formuleringen van Rome zijn na vijf eeuwen wel voorzichtiger geworden, maar de gedachte aan de verdienstelbaarheid van de boetedoening is duidelijk onveranderd gebleven.

De apostel Paulus had eenzelfde conflict met de Judaïsten. Het verschil ging volgens Paulus ten diepste over de roem. 'Waar is dan de roem?' (Rom. 3:27) De Judaïsten roemden op de werken van de wet. Rome roemt op de heiligen. Luther hield slechts één roem over: 'Doch wie roemt, die roeme in den Heere' (2 Kor. 10:17).

Het Nieuwe Testament voor Israël

Het Nieuwe Testament is geschreven door mensen die afkomstig waren uit Israël. Hun moedertaal was het Hebreeuws (Aramees). Het Oude Testament is in deze verheven taal geschreven. Bij het schrijven van de Evangelieën en de brieven is echter het Grieks gebruikt.

ds. J.B. Zippro,
Haren (Gron.)

Wat de evangelisten en apostelen geschreven hebben, dus de oorspronkelijke handschriften, hebben wij nu niet meer. Deze zijn gewoonweg vergaan. Wat we nog wel hebben, zijn kopieën van hun teksten.

Nu zijn er echter nogal wat verschillen tussen de diverse handschriften. Het zijn meestal kleine verschillen, maar het kunnen ook grote verschillen zijn. Soms zijn woorden of zinnen weggevalen, of soms worden woorden of zinnen toegevoegd. Dus de vraag is: welk handschrift is nu het juiste? Elke vertaler van het Nieuwe Testament (in welke taal dan ook), zal zich deze vraag moeten stellen. Welke 'grondtekst' heb ik hier voor mij liggen?

Textus Receptus

Onze Statenvertalers hebben voor het Nieuwe Testament als grondtekst gebruikt de zogenaamde 'Textus Receptus' (= de ontvangen tekst). Deze gold vele eeuwen lang als gezaghebbend. Pas later zijn mensen hieraan gaan twifelen en door verschillende vondsten gekomen tot andere grondteksten. Wetenschappers gingen handschriften vergelijken en meenden zo de meest oorspronkelijke tekst van het Nieuwe Testament te kunnen 'reconstrueren'. Dit is echter niet mogelijk. Helaas gaan verreweg de meeste moderne Bijbelvertalingen terug op deze zogenaamde 'kritische tekst'. Soms is er sprake van een combinatie.

Als nu vandaag iemand in Israël het Nieuwe Testament in het Hebreeuws (Ivriet), zijn 'moedertaal' wil lezen, dan kan hij een Bijbelvertaling nemen die gebaseerd is op de kritische tekst, of hij kan een Bijbelvertaling nemen die dateert uit 1877 en het werk is van dr. Franz Delitzsch, een luthers taalkundige. Toen deze Delitzsch het Nieuwe Testament ging vertalen in het Hebreeuws, gebruikte hij daarvoor de betrouwbare Textus Receptus. Het is een monumentaal werk op hoog wetenschappelijk niveau. Later is zijn werk echter door anderen bijgewerkt en aangepast. Men meende hiervoor van andere handschriften gebruik te moeten maken. Dit heeft tot gevolg dat woorden die wij kennen in teksten weggevalen zijn. Of soms zijn woorden toegevoegd, die wij niet kennen vanuit onze vertaling.

Ben Jehuda

Het Hebreeuws wat Delitzsch schreef, was echter niet het Ivriet (modern Hebreeuws) van vandaag. Dit is korte tijd later ontwikkeld door de bekende Eliezer Ben Jehuda. Delitzsch gebruikte de oude Hebreeuwse taal van het Oude Testament.

Nu zijn er vele overeenkomsten tussen het oude en het nieuwe Hebreeuws, maar er zijn ook verschillen en soms grote verschillen. Een voorbeeld hiervan is het

De heiligheid des Heeren

'Juda handelt trouweloos, en er wordt een gruwel gedaan in Israël en in Jeruzalem; want Juda ontheiligt de heiligheid des HEEREN, welke Hij liefheeft...' (Mal. 2:11a). Wanneer we proberen deze zinsnede goed tot ons te laten doordringen, waarover zou het dan gaan, denkt u? Het gaat blijkbaar over iets heiligs, waarop de liefde van de Verbondsgod bijzonder gericht is. Ook moet Maleáchi zeggen dat men het hiermee niet zo nauw (meer) neemt. Dit kwaad wordt zelfs een gruwel voor God genoemd: een ontwijden van het heilige. Het is niet de privé-opvatting van iemand van ongeveer 450 voor Christus. Nee, hij brengt slechts de boodschap van de HEERE der heirscharen, op Wiens gezag hij zich in het laatste boekje van het Oude Testament herhaaldelijk - opvallend vaak zelfs - beroept. Gaat het hier over de dienst des Heeren? Over iets heiligs uit de tempel waarover de Heilige bijzonder waakt? Zijn bijzonder wakend oog gaat er zeker over. Hij bemint het zeer! Het is immers Zijn eigen inzet, waarover één van Zijn eigen geboden gaat.

U verwacht waarschijnlijk niet dat er zo verheven door de Heere Zelf over gesproken wordt. Een inzet die zo bepalend is voor de verbondszegen, van geslacht tot geslacht. Weet u waarover het nu precies gaat? Over het huwelijk! Over de praktijk van de huwelijkskeus en van het huwelijksleven. Nee, niet onder het heidendom, maar onder het kerkvolk dat na de ballingschap (slechts gedeeltelijk) was teruggekeerd. Mensen die onder de bediening van het genadeverbond leefden, zich aan de inzetten des Heeren verbonden wisten. Want de tempel was herbouwd, de offerdienst was hersteld.

Oppervlakkig gezien zou je denken dat alles keurig in orde was. Echter één van de kwalen van het kerkelijk leven was, dat het kerkvolk en de kerkelijke bovenlaag leefde alsof God niet alwetend zou zijn. De buitenkant ging nog wel. Ogenscheinlijk handhaafde men de vormen nog wel. Maar in de praktijk had men de normen al lang aangepast. Dan duurt het niet lang meer of de vormen worden ook aangepast. De profeet op het tempelplein moet daar ernstig tegen waarschuwen. Door enerzijds Gods liefde voor 'de heilige huwelijke staat' te benadrukken. Zijn waken over de trouw aan Zijn eigen scheppingsinzet, waarbij Hij Getuige (vers 14) is (geweest).

Maar anderzijds wordt het kwaad op dit terrein ook zo waarschuwend aangeduid met: ontheiliging, een gruwel voor God. Zelfs horen we: *'Want de HEERE, de God Israëls, zegt, dat Hij het verlatene haat (16)'*. Met dit 'verlaten' wordt de echtscheiding - in welke vorm dan ook - bedoeld. Het gaat hier niet om allerlei wonden open te halen en gemakkelijk te oordelen over allerlei trieste situaties. Maar wel om de norm van de Heere Zelf eerlijk en onveranderlijk te laten doorklinken. Ook al probeerde men dat toen ook al toe te dekken en goed te praten (16m). Laten we toch waken over de zuiverheid en trouw! Trouw aan ons eenmaal gegeven ja-woord bij de huwelijksbevestiging; beloofde trouw aan Gods Woord, ook bij de ambtsaanvaarding. Trouw aan het huwelijksverbond, zeker onder de bediening van het genadeverbond. Trouw, onder de alziende ogen van de onveranderlijke Verbondsgod, voor Wie niets verborgen en... te wonderlijk is. *'Daarom wacht u met uw geest, dat gij niet trouwelooslijk handelt' (15b en 16b).*

v.A.

woord voor 'Middelaar'. Het woord dat in het oude Hebreeuws gebruikt wordt, heeft nu de betekenis van 'pooier'. U begrijpt dat dit tot grote misverstanden kan leiden! Bij citaten in het Nieuwe Testament van woorden uit het Oude Testament vertaalt de hij niet het Grieks, maar nam hij gewoonweg de Hebreeuwse teksten uit het Oude Testament over.

Er zijn dus twee bezwaren te noemen bij deze Delitzsch-vertaling. Eerst de betrouwbaarheid. Zoals genoemd is deze niet geheel gebaseerd op de Textus Receptus. En het andere bezwaar is de verstaanbaarheid en de leesbaarheid. Het Hebreeuws geeft aanleiding tot misverstanden en kan niet goed gelezen worden door Israëli's anno 2017.

TBS en GBS

De organisatie die deze bezwaren ingezien heeft, is de Engelse Trinitarian Bible Society (TBS), die nauw verbonden is met de Gereformeerde Bijbelstichting. In 2009 werd een project gestart onder leiding van ds. J. Goldby, predikant van de Free Presbyterian Church in Schotland.

Dit project verdient daarom onze volle steun. Uit liefde tot het volk van Israël.

Nu doet zich een probleem voor. De TBS is niet meer in staat om dit project financieel te dragen. Daarom hebben de Gereformeerde Bijbelstichting, het Deputaatschap voor Israël en het Steunfonds Israël Isaac da Costa de handen ineen geslagen om dit belangrijke project financieel te ondersteunen. Meer informatie hierover kunt u vinden op www.nieuwetestament.inhethebreeuws.nl

Een vraag die zou kunnen opkomen is: is dit wel nodig? De joden hebben toch al het Nieuwe Testament? Maar het is de vraag of dat een betrouwbaar en leesbaar Nieuwe Testament is. Dit project verdient daarom onze volle steun. Uit liefde tot het volk van Israël, dat zelf middelijkerwijze dit Nieuwe Testament aan ons en de heidenen gegeven heeft. Met het gebed of de Heere het 'dekse' (= sluier) wil wegnemen (2 Kor. 3:16) en vele joden mogen komen tot zalmakende kennis van de Christus der Schriften!

Naast het gebed zijn er ook financiële middelen nodig. Daarom: uw giften zijn van harte welkom! NL70 RABO 0321 7073 46 GBS Leerdam - Delitzschproject.

Uit de Grote Catechismus van Westminster

Vraag 138: Welke plichten worden geëist in het zevende gebod?

Antwoord: De plichten die in het zevende gebod worden geëist zijn dat wij in ons lichaam, geest, verlangens¹, woorden² en gedrag³ onze eigen reinheid en die van anderen bewaren.⁴ Dit houdt in dat we over onze ogen en al onze zintuigen waken⁵, matig zijn⁶, eerbaar gezelschap zoeken⁷ en ons fatsoenlijk en eerbaar kleden.⁸ Degenen die de gave van onthouding niet hebben, wijst dit gebod de weg van het aangaan van een huwelijk⁹, met liefde¹⁰ en gemeenschap¹¹ tussen beide echtgenoten. Daarnaast wijst dit gebod ons op onze plicht om ijverig te zijn in de staat waartoe we geroepen zijn¹², alle aanleiding tot onreinheid te vermijden en de verleiding daartoe te weerstaan.¹³

1.1 Thess. 4:4; Job 31:1; 1 Kor. 7:34. • 2. Kol. 4:6. • 3. 1 Petr. 3:2. • 4. 1 Kor. 7:2, 35-36. • 5. Job 31:1. • 6. Hand. 24:24-25. • 7. Spr. 2:16-20. • 8. 1 Tim. 2:9. • 9. 1 Kor. 7:2,9. • 10. Spr. 5:19-20. • 11. 1 Petr. 3:7. • 12. Spr. 31:11, 27-28. • 13. Spr. 5:8; Gen. 39:8-10.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

Vanaf de Boezemsingel

In het schoolleven is elk jaar anders. Dat geldt ook onze Theologische School aan de Boezemsingel. Ook daar doen zich veranderingen voor. Dat was zeker het geval bij het begin van het cursusjaar 2017-2018. We willen de lezers van De Saambinder graag wat laten mee delen in enige zaken van het schoolleven aan de Boezemsingel.

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

In juni hebben we afscheid moeten nemen van ds. A. Moerkerken. Ruim 36 jaar was hij een vertrouwd gezicht op onze school. Onlangs hebben we in ons kerkelijk blad een bericht van zijn hand kunnen lezen over hoe het momenteel met hem gaat. De Heere moge hem in alle opzichten gedachtig zijn. Ook heeft ds. L. Blok met de aanvang van het nieuwe schooljaar zijn werk op onze school beëindigd. Eigenlijk was er al een einde gekomen aan zijn vast docentschap medio 2014. Toen had hij inmiddels de daarvoor bepaalde leeftijd van 70 jaar bereikt. Maar op verzoek van het curatorium heeft hij nog drie jaar (een deel van de) lessen in de Bijbelse talen verzorgd. Inmiddels heeft ds. J.M.D. de Heer, die hiertoe al eerder benoemd was, deze lessen van hem overgenomen. Zo zijn er wat de docenten betreft twee vertrouwde gezichten niet meer aanwezig op de Boezemsingel. Daar komt bij dat afgelopen april ons ds. L. Terlouw ontviel. Hij liet een grote lege plaats achter, vooral

bij zijn vrouw en de jongens, en ook in de gemeente van Utrecht. Het was ook een grote slag voor de school. Zijn gewaardeerde persoon en deskundige inbreng missen wij node.

Studenten

Wat de studenten betreft, is er natuurlijk elk jaar het vertrek van de vierdejaars en het komen van de eerstejaars. Tenminste, wanneer er door 's Heeren goedheid studenten toegelaten mogen worden. Dit jaar mochten vier studenten als kandidaten de school verlaten. Eveneens mochten er vier nieuwe studenten verwelkomd worden. Het mag ons aller gebed wel voortdurend zijn, of de Heere ook in het toekomstige steeds weer nieuwe arbeiders wil afzonderen. Want we merken allen dat er predikanten wegvallen. Het is aangrijpend dat dit jaar reeds drie geliefde broeders ons zijn ontvallen. De Heere haalt van Zijn dienaren Thuis. Ook zijn er meerderen van onze oudere broeders met emeritaat gegaan, of is te verwachten dat dit binnen

afzienbare tijd gebeuren gaat. Zo wordt de predikanten nood eerder groter dan kleiner. Laat dit onder ons werkelijk als nood ervaren en gedragen mogen worden. Moge het zijn door de onmisbare werkingen van 's Heeren Geest gedragen tot voor de troon der genade.

Tijdens de opleiding aan de Boezemsingel wordt in veel vakken lesgegeven. De eerste en meeste aandacht tijdens de studie is natuurlijk gericht op Gods Woord. Bijbelkunde, zowel wat het Oude als het Nieuwe Testament betreft, is een hoofdvak dat gedurende alle jaren aandacht krijgt. Ds. G. Clements verzorgt dit. Ds. D. de Wit geeft hermeneutiek (regels voor de Bijbeluitleg) en exegese (het uitleggen van de Bijbel). Dan is er het belangrijke vak homiletiek, de predikkunde. Dat is het hoofdvak dat ds. G.J. van Aalst verzorgt. We begrijpen allen dat de prediking eigenlijk niet geleerd kan worden. De bediening van de Heilige Geest is onmisbaar nodig. Tegelijk zijn er ook veel zaken waarvoor absoluut goede aandacht moet zijn. Want juist tot dit heilige werk mogen we toerusting, die mogelijk is, bevestigen niet nalaten.

Bekwaamaking door de Geest

Uiteraard krijgt tijdens de opleiding het vak dogmatiek veel aandacht. De geloofsleer is immers van groot belang. Zeker vandaag, waar zich allerlei afwijking voordoet van de leer die naar de godzaligheid is. In de eerste twee jaar wordt dit vak door mij verzorgd rondom de bekende dogmatiek die ds. G.H. Kersten schreef voor de gemeenten. In het derde en vierde jaar gaat ds. Clements op verschillende onderwerpen nader in. Wat vanuit de kerk der eeuwen tot ons kwam, is van grote waarde. Zo geeft ds. Van Aalst symboliek, waarbij gereformeerde belijdenissen aandacht krijgen. Kerkgeschiedenis wordt door mij gegeven. Niet minder is het nodig op actuele zaken in te gaan. Ethiek vraagt aandacht (ds. Van Aalst), evenals apologetiek en missiologie (beide door ds. Clements). We zijn verblijd dat ds. Labee poimeniek (pastoraat) en liturgiek komt geven. Kerkrecht en catechetik worden door mij gegeven.

De belangrijkste toerusting is de bekwaamaking door de Geest des Heeren Zelf. Dan moeten we veel onze onkunde doorleven en zo door Hem onderwezen worden. Dat onderwijs is steeds zo nodig voor alle dienaren des Woords. Mogen de gebeden daartoe vermenigvuldigen.

Abraham Hellenbroek [9]

‘Al zijn hemelse heilwaren’

Hellenbroek - die volgens Alardus Tiele was versierd met ‘een bedaarde gemoedsgestalte’ - had geen hoge gedachten van zichzelf. Hij was zich bewust van de geringheid van zijn ‘talentje’.

ds. W.A. Zondag,
Woerden

Als geen ander was Hellenbroek zich bewust van de noodzaak van een gebedsleven. Hij had de gemeente van Rotterdam daarom indringend verzocht voorbede voor hem te doen. ‘Ondersteun ons met die verzekering dat er vele verzoeken voor ons om hulp en genade tot de hemel worden opgezonden.’ Maar dit in eigen oog zo ‘geringe talentje’ heeft veel mogen betekenen in het Rotterdamse deel van Gods wijngaard. Gedurende een periode van 36 jaren heeft hij getrouw zijn werk gedaan. Hij sprak ook regelmatig van merkbare vrucht op zijn bediening. Bij zijn begrafenis wordt hierover door ds. Tiele gezegd: ‘Hier kon hij al zijn hemelse heilwaren in de geestelijke pakhuizen der openstaande harten van de Rotterdamse burgerschaar en naartige kerkgangers opleggen, om daarmee op het koninkrijk der hemelen handel te drijven en er mee heen te trekken naar de onbepaalde vorstelijke Rijksstad van koning Jezus, het hemelse Jeruzalem, onzer aller moeder, dat boven is.’

Geen koffie- en koek-dominee

Getrouw was Hellenbroek in de prediking, in het pastoraat, ja in alle taken die hij daarnaast te doen had. De huizen van de ‘groten’ meed hij. Tussen haakjes: van uiterlijk vertoon hield hij in het geheel niet; ‘gepoederde haarlokken’ waren aan hem niet besteed... Wel bezocht hij wekelijks het stedelijk weeshuis om er catechisatie te geven en was er een ‘oefening’ (gezelschap onder leiding van de predikant) in de pastorie of op een andere locatie. Voor

Hellenbroek had de gemeente van Rotterdam indringend verzocht voorbede voor hem te doen.

gezelligheidsbezoekjes had hij geen tijd. (Hij was geen ‘koffie-en-koek-dominee’, zoals een broeder het eens treffend uitdrukte). Maar als de nood aan de man was, dan was hij er.

Zo bezocht hij gemeenteleden die getroffen waren door de vreselijke veepest die woedde tussen 1711 en 1714. Hij leed mee met de boeren en hun gezinnen. In een speciale preek over deze catastrofe tekent hij in schrille kleuren de nood die hij aantrof: ‘Daar hoort men het nare gesteun van de stervende beesten zodat men het in de stallen niet harden kan. (...) Daar ziet men ze met gehele koppels dood liggen in de velden. De schuren zijn leeg alsof er plunderende soldaten geweest waren. (...) De verarmde landman en vele berooide en radeloze families, man en vrouw met hun

kindertjes, zitten en kermen en wringen de handen in de uiterste verlegenheid samen.’ Het pastoraat beperkte hij wel tot het noodzakelijke, want hij had veel tijd nodig voor studie. Zodra het kon, verdween hij in zijn studeerkamer. En daar zijn wij vandaag de dag nog goed mee. Want aan literatuur is er een hele boekenplank vol door hem nagelaten.

Evangelische Jesaja

De door Hellenbroek uitgegeven werken zijn qua inhoud en omvang magistraal te noemen. Als zijn belangrijkste werk zou ik de “Evangelische Jesaja” willen aanwijzen. In de nieuwe uitgave telt dit commentaar ruim 4.000 pagina’s! Een ander belangrijk werk dat hij uitgaf is het commentaar op het Hooglied: “Het Hooglied van Salomo. Verklaart en vergeestelykt”. Later zijn ook andere werken van hem uitgegeven door zijn neef, Frederik Hendrik Hellenbroek, aan wie Hellenbroek voor zijn overlijden al zijn preekschriften had gegeven. Deze nog niet eerder gepubliceerde preken werden gebundeld in “Bybelsche Keurstoffen”, “Nuttige Mengelstoffen” en “Kruistriumph van Vorst Messias”. Als reden voor deze uitgave wordt in het Woord vooraf onder meer genoemd dat veel mensen (‘vele Godvruchtigen’) hierom hadden gevraagd. Een andere reden was gelegen in het feit dat er ook preken in omloop waren die uit de herinnering van de hoorders waren opgesteld, maar die op veel punten afweken van hetgeen Hellenbroek werkelijk had gezegd.

Nagelaten werken

Kenmerkend voor Hellenbroek in al zijn exegetische werken is dat hij een zeer grondige uitleg van de tekst geeft, de verschillende uitkomsten van de exegese beoordeelt en deze vervolgens van een uitvoerige toelichting voorziet. Dat is de voorwerpelijke kant. Dan volgt de onderwerpelijke kant waarbij op een eerlijke wijze wordt gesepareerd tussen het zaligmakende geloof en datgene wat het niet is (‘ingebeeld geloof’ of ‘oprecht geloof’). Ook stelt de prediker kritische vragen aan zijn hoorders of ze bevindelijke kennis hebben aan hetgeen hij hen uit de Schrift had voorghouden.

Om de lezer een indruk te geven van de rijkdom in de nagelaten werken van Hellenbroek, zal in de volgende afleveringen een ‘proeverij’ worden gegeven. In drie afleveringen komen respectievelijk de “Kruistriumph”, de “Evangelische Jesaja” en “Het Hooglied” aan de orde.

(wordt vervolgd)

Mijn kind wil niet meer mee

Binnen de Particuliere Synode Zuid (Zeeland en Goeree-Overflakkee) is Stichting Hulpverlening (aan psychisch zieken) actief. Aan het woord is een bestuurslid.

K.J. Nipius,
Ooltgensplaat

Zondagmorgen. Driftig loopt vader de trap op. 'Nu eruit! Je hebt nog 10 minuten!' De oudste zoon kijkt vader loom aan. 'Ga maar alvast. Ik ben nog niet zover'. Als vader beneden is, is zijn zoon alweer in diepe rust.

Elke zondag is er weer dat moeilijke moment. De laatste jaren werd het al steeds moeilijker om de oudste zoon te motiveren.

RECTIFICATIE

In de tweede aflevering van "Von Staupitz, middel in Gods hand" (De Saambinder van 2 november) staat een storende fout. In de eerste kolom staat: 'Uit het onderwijs van Augustinus wist hij dat het eerste waar was'. Dat moet echter zijn: het laatste. Anders zouden we ontrouw zijn aan de leer van de Schrift en de Reformatie. Met de excuses, namens de schrijver.

De catechisaties werden bijna niet meer bezocht. Op zondag ging hij af en toe nog eenmaal naar de kerk, 'omdat jullie dat zo graag willen'. Maar sinds enkele maanden is hij helemaal gestopt. Licht dat aan zijn vrienden? Licht dat aan zijn nieuwe meisje?

Pijnlijk en verdrietig

Hoe is het voor ouders om dit mee te maken? Allereerst, het is heel pijnlijk, verdrietig en het kan ook ontzettend boos maken. Het geeft een gevoel van onmacht. Het kan ook vragen geven: wat heb ik verkeerd gedaan? Het kan ook een gevoel van schaamte geven naar de omgeving. De familie die vraagt hoe het met hem gaat. Gemeenteleden die je soms zelfs mijden of dit onderwerp angstvallig laten rusten. Het is zo pijnlijk: het doet hem allemaal niets. Als kind was hij er al nooit mee bezig. In de kerk was hij met andere dingen bezig. Hij ergerde zich aan allerlei uiterlijkheden en dingen die zo belangrijk gevonden worden, maar er eigenlijk minder toe doen.

De verantwoordelijkheid is groot. Het doopformulier is daar duidelijk over. De levensmakende genade in Christus is onmisbaar nodig. We moeten in liefde voorleven, zodat anderen hier jaloers op kunnen zijn. Is dat werkelijk de nood van ons leven? Zien we onze zonde en schuld? Maar als we nu alles geprobeerd hebben en we zien dat het toch niet lukt, wat voelen we ons dan machteloos! Mogelijk twijfelt u aan uzelf, aan uw inzet en ook aan Gods trouw en genade. Ook met die nood mag u schuilen bij Hem Die alles weet en ziet.

Eenzaam

Achter een stoer uiterlijk gaat vaak een eenzaam hart schuil. Als het je alles niets doet en niets zegt, als het altijd maar gaat over datgene waarmee jij geen binding ervaart, dan kun je jezelf ontzettend eenzaam en onbegrepen voelen. Mag ik dan geen vragen hebben? Moet ik alles dan maar voor zoete koek slikken? Bij wie kan ik terecht? Wie begrijpt mij echt? Deze grote onzekerheid en eenzaamheid kunnen leiden tot een crisis, waarvoor behandeling en zelfs opname nodig is. Daarmee behoort het ook tot het aandachtsgebied van Stichting Hulpverlening. Het kan ook leiden tot afstandelijkheid en soms ook vijandigheid ten opzichte van de kerk.

Moet ik alles
voor zoete koek slikken?

Hij bidt voor mij

Al enkele maanden is hij opgenomen. Niemand kreeg meer contact met hem. Ook nu wil hij geen bezoek. Toch gaat de ouderling op weg om hem te bezoeken. Zou het lukken om enkele minuten met hem te spreken? De begeleider ontvangt hem: 'Ik weet het niet. Hij is de hele week niet uit zijn kamer geweest'. De ouderling klopt op zijn deur en nogmaals. Het blijft stil. Na enkele minuten zegt de ouderling: 'Ik zal proberen om voor je te bidden', en verlaat het gebouw. In de auto laat hij zijn tranen gaan en bidt tot God.

De ouderling
klopt op zijn deur en
nogmaals. Het blijft stil.

De ander

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Ieder mens maakt onderdeel uit van een grotere groep. Alle Nederlanders bij elkaar vormen de Nederlandse samenleving. Thuis heb je een plekje in het gezin, op school vorm je samen een klas. Binnen het gezin, de klas of in welk verband dan ook heb je met anderen te maken. De ander, die ook jouw aandacht waard is.

De vraag is echter: hoe betrokken ben je op de ander? Misschien betrap jij jezelf erop dat het vooral om jezelf draait. Dat je het geweldig leuk vindt als jij in het middelpunt staat. Maar dat is niet de juiste houding. Het gaat er om dat je de ander ziet, naar de ander luistert en helpt. De ander niet links laat liggen.

Heb je echt oog en hart voor de ander? Voor je medeleerling die in de problemen zit? Ben je bewogen met het verdriet en de zorgen van je klasgenoot? Ook als dat niet direct iemand is die tot jouw vriendenkring behoort? Wellicht is het de ander met wie je eigenlijk helemaal geen klik hebt.

Bewogen zijn met de ander. Barmhartig zijn. De Bijbel geeft ons daar een duidelijk voorbeeld van. De Heere Jezus heeft dit in een gelijkenis ons nagelaten (Luk. 10:25-37). Drie mensen die dezelfde weg reisden. Drie mensen die dezelfde man hebben zien liggen in zijn ellendige toestand. Twee van de drie liepen met een grote boog om de ander heen. Ze zagen het, maar deden niets. Terwijl ze heel goed wisten wat ze moesten doen. De derde man ontfermde zich over de ander. Keek niet eerst wie die ander was voor-

dat hij hulp bood. 'En hem ziende, werd hij met innerlijke barmhartigheid bewogen' (Luk. 10:33b). Dat moet onze houding zijn richting de ander. Wie die ander dan ook is.

Echte barmhartigheid bewijzen aan de ander kan ten diepste alleen als we zelf de barmhartigheid van dé Ander hebben ervaren.

'Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn? Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zo zeide dan Jezus tot hem: Ga heen, en doe jij desgelijks.'

(Luk. 10:36a en 37)

*een trouwe
dienstknecht van God*

MAARTEN LUTHER

H. van Dam

Het is een treurige toestand geworden in Wittenberg. Nee, dat mag zo niet doorgaan. De Hervorming is in gevaar!

Daarom gaat Luther terug naar Wittenberg. Het moet, ook al is de reis gevaarlijk. Want de dood loert aan alle kanten. Hij komt gelukkig ongedeerd in Wittenberg aan. Direct begint hij in de stadskerk te preken. Dat doet hij iedere morgen. Hij laat het volk uit de Bijbel horen dat ze geen oproer mogen maken. Dat wil de Heere niet. Ze moeten kalm blijven en in alles op de Heere vertrouwen. Gelukkig, het wordt weer rustig in de stad.

Toen Luther de Wartburg verliet, had hij een reistas bij zich waarin veel volgeschreven papieren zaten. Daarop stond de vertaling van het Nieuwe Testament. Hij had er twee maanden lang hard aan gewerkt.

Met een vriend van hem gaat hij alles nog eens goed nakijken. En dan gaat het naar de drukkerij. Er worden vijfduizend Bijbels gedrukt. Maar binnen enkele dagen zijn ze al uitverkocht.

De eerste Bijbel laat Luther naar de Wartburg brengen. Die is voor de heer van het kasteel die zo goed voor hem gezorgd heeft.

De drukkerijen werken hard om nog meer Bijbels te drukken. Ze gaan naar alle

steden en dorpen toe. Duizenden Bijbels worden verkocht.

Veel mensen zijn erg arm, maar een Bijbel willen ze kopen! Een Bijbel, die ze zelf kunnen lezen. En degenen die niet kunnen lezen, laten zich voorlezen uit het Nieuwe Testament.

Luther begint nu ook met geleerde vrienden het Oude Testament te vertalen. Dat duurt wel langer, want het is veel moeilijker.

Maar na ongeveer tien jaar kunnen de mensen de hele Bijbel lezen in hun eigen taal. Al gauw komen er ook Bijbels in ons land, in de Nederlanden. En overal komen ook predikers. Als die uit de Bijbel preken, stromen de mensen toe om te luisteren.

vervolgverhaal

44

Boekennieuws

"De kronkelweg naar het dorp", Kees Jan van Linden; uitg. ZGG, Woerden en De Banier, Apeldoorn; 169 pag.; € 12,95.

De kronkelweg naar het dorp

Van Linden neemt ons in "De kronkelweg naar het dorp" mee naar het binnenland van Guinee. Hij toont ons de (kronkel)weg die de Heere gaat, door Zijn Woord, in het leven van de Mogofin. Tijdens het lezen komt de Bijbeltekst in mijn gedachten: 'Gij, die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord van God'.

Hij laat ons kennismaken met imam Bangoura. De ontmoeting van evangelist Commelin met deze man is voor ons het zichtbare begin van de kronkelweg. Onzichtbaar is de Heere echter al begonnen. Hij maakt Bangoura bereidwillig om Commelin te ontvangen. Bangoura herinnert zich een droom en gelooft dat God Commelin heeft gestuurd. In een toespraak zegt hij: 'Deze man komt ons iets brengen wat meer waard is dan goud: de verhalen van Mousa en Dauda en Isa en al die andere profeten. We moeten naar deze man luisteren! Hij is door God gezonden!' Op zijn sterfbed belijdt Bangoura dat God alleen kan vergeven omdat Isa is gestorven. De titel is goed gekozen. De kronkelweg vormt ook de rode draad in het proces van Bijbelvertaalwerk. Het communiceren van de Bijbelse boodschap vraagt meer dan alleen het vervaardigen van een goede vertaling. Kennis van de denk- en leefwereld van de ontvangers is noodzakelijk. Ook is zorgvuldigheid geboden. Soms doet de

mogelijkheid zich voor om onomwonden de kern van het Evangelie te delen. Vaker moet gezocht worden naar een tactvolle manier. Een prachtig voorbeeld hiervan is een gesprek waarin Van Linden uitleg geeft over het Zoonschap van de Heere Jezus. Bijbelvertaling is een lange weg die zorgvuldig wordt afgelegd. Tijdens de reis zijn er telkens weer bemoedigingen waaruit blijkt dat de Heere door Zijn Woord werkt in het leven van mensen. Verrassend is ook dat in de cultuur van de Mogofin de geslachtsregisters uit de Bijbel van grote betekenis zijn. Gods Woord zal niet ledig wederkeren, naar Zijn belofte. De naam van het eerste huis dat voor zendingswerkers is gebouwd in Garama, herinnert er steeds opnieuw aan: "Rehoboth". De HEERE heeft ruimte gemaakt.

G. Guiljam, Ridderkerk

"Wij zullen de HEERE dienen", drs. J.C. de Jonge; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 90 pag.; € 9,90.

Wij zullen de HEERE dienen

Het boek "Wij zullen de HEERE dienen" bevat vijf hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk behandelt hoe al in de verkeringsstijd een basis moet worden gelegd voor een goed huwelijk en hoe die basis ook na de huwelijksdag onderhouden moet worden. In het tweede hoofdstuk bespreekt de schrijver de meest voorkomende valkuilen die een goed huwelijk kunnen bedreigen en hoe die valkuilen omzeild kunnen worden en schade kan worden hersteld. Het derde hoofdstuk handelt over gezinsvorming. Het vierde is gewijd aan seksualiteit. Het laatste hoofdstuk gaat expliciet in op hoe Gods Woord functioneert in het gezin.

Het boekje is geschreven vanuit de ervaring die J.C. de Jonge als psycholoog/mediator heeft in zijn werk. Dit maakt dat hij niet schuwt om veel kleinere of grotere zorgen en problemen in ieder hoofdstuk te benoemen en daarin praktische adviezen te geven. De schrijver weet moeilijke en tere dingen duidelijk te benoemen en doet dat op een toon die passend is bij de teerheid van verschillende onderwerpen. Duidelijk is ook dat de schrijver steeds uitgaat van wat de Heere ons in Zijn Woord leert met betrekking

tot liefde, seksualiteit, huwelijk en gezinsvorming.

Het is een mooi en praktisch boekje dat gemakkelijk leest. Het is goed dat er voor onze jongeren en (jonge) echtparen boekjes als deze verschijnen. Al lezend over allerlei zorgen, problemen en valkuilen (iets wat helaas vele huwelijken niet voorbijgaat) beseft ik opnieuw hoe noodzakelijk het is dat er op dit terrein duidelijke en vertrouwde informatie verschijnt. Wat zou het goed zijn als het lezen ook leidt tot een gesprek tussen gehuwden onderling of tussen ouders en kinderen. Dat zou veel ellende kunnen voorkomen. Het boekje zal hopelijk veel aftrek vinden.

ds. A. Schreuder, Beekbergen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Ridderkerk, ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Bedankt:

Voor Drachten,
ds. C. Sonneveld te Krabbendijke;
Voor Katwijk aan Zee,
ds. C. Hogchem uit Genemuiden;
Voor Leiderdorp, ds. B. Labee te Veenendaal;
Voor Markham (Ontario, Canada),
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Voor Nieuw-Beijerland,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Voor Rotterdam-Zuidwijk,
ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS).

ZIEKTE EVANGELIST J. KRIJGSMAN

Op dinsdag 24 oktober werd evangelist J. Krijgsman opgenomen in het ziekenhuis vanwege een hersenbloeding. In de dagen na zijn opname waren de uitslagen van de onderzoeken positief. Er is geen sprake van uitval van functies. Op het moment van het opstellen van dit bericht (30 oktober) moest worden verwacht dat hij nog minimaal anderhalve week in het ziekenhuis moet blijven voor vervolgonderzoek naar de oorzaak van de bloeding. Van harte bevelen wij u onze evangelist in Amsterdam in uw voorbede aan.

Namens EVGG

G. Geijtenbeek, alg. secretaris

DOVENDIENST TE KRABBENDIJK

Op woensdag 15 november hoopt ds. C. Sonneveld voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Krabbendijke en begint om 19.30 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS

UTRECHT 6 OKTOBER 2017

Namens de roepende kerk van Waardenburg opent de consulente, ds. P. Mulder, de vergadering op de gebruikelijke wijze. De tijdelijke preses heet in het bijzonder de kerkenraad van Houten en de deputaten art. 49 DKO van de PS Noord-West welkom.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. W. Visscher; assessoren: ds. J.J. van Ekeveld en ds. P. Mulder; scriba:

J. H. Mauritz. Omdat ouderling J.H. Doeve zich niet meer kiesbaar heeft gesteld voor quaestor wordt een stemming gehouden ter voorziening in deze vacature. Ouderling J.A. van der Poel wordt gekozen als quaestor. De tijdelijk preses dankt broeder Doeve voor zijn werkzaamheden in de classis in de achterliggende 11 jaar.

De kerkenraad van Houten heeft de classis verzocht om ds. C.G. Vreugdenhil emeritaat te verlenen. Met instemming van de deputaten art. 49 van de PS wordt aan ds. Vreugdenhil op de meest eervolle wijze emeritaat verleend met ingang van 8 januari 2018. Ds. Vreugdenhil heeft ruim 43 jaar de gemeenten mogen dienen, waarvan 13 jaar als zendingspredikant. Deputaat ds. G. Clements herinnert aan de periode als zendeling op Papua. Een periode van blijdschap, maar ook van droefheid. Het zaad mocht gestrooid worden.

Vervolgens spreekt de preses ds. Vreugdenhil hartelijk toe. 'Een voorrecht dat u zoveel jaren het Woord Gods hebt mogen verkondigen. Ik wil u typeren met de woorden: zelfstandigheid, verbondenheid en gemeenschap. Zelfstandigheid omdat u steeds op uw eigen wijze en met de door de Heere geschenken gaven de gemeenten hebt gediend. Verbondenheid omdat u zich verbonden wist met de hele kerk, maar ook met het geheel van onze gemeenten. Gemeenschap omdat u in uw prediking steeds weer wees op de geloofsvereniging met Christus, de Koning van de Kerk. De Heere stelde ook in de emeritaatsperiode de verkondiging van Zijn Woord tot een rijke zegen'. Ds. Vreugdenhil zegt de preses en de andere broeders hartelijk dank voor de verbondenheid. 'Met verootmoediging mag ik terugzien. Wie ben ik dat ik dit dienstwerk mocht doen en Hem hartelijk mag liefhebben en dienen'. De scheidende predikant wordt Psalm 121 vers 1 en 4 toegezongen.

Wijzigingen in de consulentschappen zijn: ds. J.J. van Ekeveld: Nieuwer ter Aa; ds. W. Mouw: Mijdrecht en Waardenburg; ds. W.A. Zondag: Bodegraven en Houten.

De classis heeft een verzoek ontvangen van de kerkenraad van de Netherlands Reformed Congregation te Carterton om ouderling J. Evers de bevoegdheid te verlenen om in de gemeente een stichtelijk woord te spreken. De classicale commissie heeft hierover

gesproken met deputaten Buitenlandse kerken. De 'status aparte' van de gemeente en het feit dat in de gemeente Carterton al eerder een ouderling op deze wijze gediend heeft, heeft tot een positief advies geleid. De consulente van de gemeente heeft eveneens positief geadviseerd. De classis wil het verzoek graag honoreren en wenst ouderling Evers Gods onmisbare zegen toe. De Heere stelde deze arbeid tot een zegen in de gemeente. Voorlopig zal hij één zondag in de maand in één dienst voorgaan.

De classicale commissie voor het evangelisatiewerk in Leidsche Rijn heeft een voortgangsrapportage gemaakt. Op 18 november mag herdacht worden dat het werk vanuit de Hoeksteen 15 jaar plaatsvindt. Op deze dag zullen jongeren en ouderen uit de wijk uitgenodigd worden voor een maaltijd waarbij het Woord zal opengaan.

De gemeenten krijgen het dringende verzoek om de extra bijdrage - naast de collecte - van € 1,00 per lid/dooplid niet te vergeten.

De classicale ambtsdragersbijeenkomst over het pastoraat onder rand-kerkelijken is positief ontvangen.

Tijdens de rondvraag zegt de kerkenraad van Waardenburg dank voor het werk van de consulente. Naar aanleiding hiervan ontstaat een gesprek tussen de preses en ouderling Van Weelden over het zicht op de Koning van de Kerk. Is Hij ons dierbaar geworden? De laatste Godsontmoeting is de beste verzekering. Het gaat er om of de vernederde Kruiskoning ons dierbaar is geworden. De broeders uit Waardenburg mogen met verwondering en verootmoediging vertellen dat de Heere kennelijk heeft willen wonen en werken in Waardenburg en dat dit tijdens de laatste avondmaalsdienst duidelijk is gebleken. De preses wijst erop dat we maar goed moeten spreken van de Koning van de Kerk. Hij gaat ook vandaag nog voort met de vergadering van Zijn gemeente.

Op verzoek van de preses eindigt ds. J.J. van Ekeveld met dankgebed.

J.H. Mauritz, scriba

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2017

Pag. 113, **classis UTRECHT.**

Penningmeester van de classis Utrecht is nu: J.A. van de Poel, Nieuweg 489, 1215 JD Hilversum, tel. (035) 621 48 29, e-mail: javdpoel@gergem-hilversum.nl

Berichten

VERKOPINGEN

Alblasserdam

Verkoping door de vrouwenvereniging Martha-Maria i.s.m. de zendingscommissie te Alblasserdam op woensdag 22 november, van 14.00-17.30 uur. Locatie: Eben-Haëzerkerk van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Hardinxveld-Giessendam

Verkoping door de vrouwenvereniging Eben-Haëzer te Hardinxveld-Giessendam op zaterdag 18 november, van 9.30-13.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is t.b.v. de jubileumactie van de Vrouwenbond.

Rijssen

Verkoping door de vrouwenvereniging Dorcas-Noord te Rijssen op zaterdag 11 november, van 10.00-13.00 uur, in de Noorderkerk van de Gereformeerde Gemeente van Rijssen-Noord. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

Rijssen

Winterfair op donderdag 16 november van 16.00-21.00 uur, vrijdag 17 november van 16.00- 21.00 uur en zaterdag 18 november van 10.00-16.00 uur. De opbrengst is t.b.v. stichting Zorgboerderij de Borkeld (activiteiten voor ouderen) en Siloah, gehandicaptenzorg binnen Rijssen. Adres: De Borkeld 1. Voor meer informatie: www.winterfairdeborkeld.nl

Stolwijk

Verkoping door de zendingsvereniging Kleine kracht te Stolwijk op zaterdag 18 november, van 13.45-17.00 uur, in de zalen van de kerk van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is bestemd voor zending en evangelisatie.

Wijk en Aalburg

Verkoping door de zendingskrans Op hoop van zegen te Wijk en Aalburg op zaterdag 18 november, van 9.30-14.30 uur, in de zalen van de kerk van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

ZANGAVONDEN

Dirksland

Zangavond met cd-presentatie van

mannenkoor De Lofzang uit Goes, op 18 november, aanvang: 19.30 uur, m.m.v. dit mannenkoor, het Ouddorps mannenkoor, Jos Oreel en Willem den Boer, orgel en Lennart Moree, vleugel. Spreker: Dirk-Jan Nijnsink, JBGG.

Goes

Zangavond op zaterdag 18 november, aanvang: 19.30 uur, in de Sionkerk van de Gereformeerde Gemeente te Goes, m.m.v. het gemengd koor Asaf, het mannenkoor Tehilim uit Dordrecht en Jacco Goud, orgel. Appelwoord met als thema: 'Voor het leven', door R. Bisschop. Collecte t.b.v. de stichting 'Schreeuw om Leven'.

Kruiningen

Koor- en samenzangavond op zaterdag 11 november, aanvang: 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kruiningen, m.m.v. kinderkoor Opent uwen mond.

Nijverdal

Zangavond op vrijdag 24 november, aanvang: 19.30 uur, in de Regenboogkerk, Grotestraat 127 te Nijverdal, m.m.v. jeugdkoor Jubilate en gemengd koor Cantica te Rijssen, Han Beverdam en Jorrit Woudt, organisten en verschillende instrumentalisten. Opening en sluiting door D. Visser, ouderling van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-Noord. Collecte voor de stichting Jacob's Well.

Wolphaartsdijk

Samenzangavond met orgelbegeleiding door Hugo van der Meij, op zaterdag 11 november, aanvang: 19.30 uur in de Nicolauskerk te Wolphaartsdijk. Algehele leiding: ouderling C.P. Polderman uit Vlissingen. Collecte t.b.v. de Hudson Taylor Stichting en Siloah, woonlocaties in Zeeland.

BONDSDAG VAN MANNENVERENIGINGEN

Zaterdag 11 november houdt de Bond van Mannenverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten haar jaarlijkse bondsdag. Een ieder is op deze bondsdag welkom. Locatie: Bethlehemkerk van de Gereformeerde Gemeente te Woerden. Aanvang: 10.30 uur. Thema is: "John Knox, de onbekende Reformator". Inleider: ds. W.A. Zondag. Broodmaaltijd (gratis): van 12.00-13.00 uur.

Afsluiting om 14.30 uur.

Voor info: m.bogerd@mail.com

BIJENKOMST IN DE KNOP GEBROKEN

Bijeenkomst van de vereniging 'In de knop gebroken' op vrijdag 17 november, aanvang: 19.30 uur, in een zaal van de Adullamkerk van de Gereformeerde Gemeente van Barneveld-Zuid, rond het thema 'Medische dilemma's na het verlies van je kind', dat ingeleid wordt door mevr. G.M. Nieuwenhuyzen-de Boer, gynaecoloog. In deze bijeenkomst zal het o.a. gaan over miskramen, de oorzaken daarvan, kans op zwangerschap daarna, is het te voorkomen en is er sprake van erfelijkheid?

Ook belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Voor meer informatie zie:

www.indeknopgebroken.nl

of tel. 06-49 49 94 99.

DIGITALE VERSLAVING

Op dinsdag 21 november organiseert BewustGezin.Nu een symposium over [digitale] verslaving. De gevolgen zijn psychische vermoeidheid, achteruitgang van prestaties, eenzaamheid van jeugd en ouderen, ruzies binnen het gezin en weer andere vormen van verslaving.

Ervaringsdeskundige mevrouw K. Roelofs geeft u op een interactieve manier handvatten en gesprekstips. U bent samen met uw kinderen hartelijk welkom! Locatie: Gomarus Scholengemeenschap, Hoefslag 11 in Gorinchem. Aanvang: 19.30 uur. De toegang is gratis (collecte). Graag inschrijven op www.bewustgezin.nu. (0345-617990)

“

U MÁG NIET ALLEEN TOT CHRISTUS KOMEN, U MOÉT ZELFS TOT HEM KOMEN. HET IS ZIJN EIGEN GEBOD DAT U IN HEM GELOOFT.

THOMAS BOSTON

Kerkdiensten

ZONDAG 12 NOVEMBER 2017

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk;
Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. A. Verschuure; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 16.00 uur ds. S.W. Janse; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.30 uur ds. J. Driessen; Borsselo 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 16.30 uur ds. W. Silfhout; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 18.30 uur stud. M. Blok; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 16.30 uur (in kerk Scheveningen) ds. A.B. van der Heiden; Deventer 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dordrecht 15.30 uur ds. W. Harinck; Eindhoven 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuisen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. R.A.M. Visser; Enter 15.00 uur ds. J. van Laar; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 18.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. J. de Kok; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. B. van der Heiden; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. S. Maljaars; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 16.00 uur (H.D.) ds. B. Labee; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Hoogvliet 19.00 uur ds. M.H. Schot; Houten 17.00 uur (H.D.) ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 18.30 uur ds. A. Schot; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Klaaswaal 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Lelystad 15.00 uur ds. G. van Manen; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelhamnis 9.30 en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Mijdrecht 15.30 uur ds. P. Mulder; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W.

Harinck; Naaldwijk 19.00 uur ds. G. Clements; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. J. Driessen; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. A.J. de Waard; Nijkerk 14.30 uur ds. J.B. Huisman; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Ouddorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Poederloij 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 19.00 uur ds. M. Joosse; Puttershoek 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 15.30 uur stud. M. Blok; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. H. Brons; Scherpenisse 9.30 en 14.00 en 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. C. Vogelaar; Sint Annaland 14.30 uur ds. K. Boeder; Sint Philipsland 16.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Slidrecht 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.00 uur ds. J. Schipper; Spijkenisse 15.00 uur ds. W.J. Karels; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Utrecht 18.30 uur stud. H.J. Agteresch; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Vlaarding 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.30 uur ds. D. de Wit; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Zoetermeer 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Zwolle 9.30 en 15.00 uur stud. H.J. Agteresch.

DINSDAG 14 NOVEMBER 2017

Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; Lisse 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.30 uur ds.

C.A. van Dieren; Nijkerk 19.30 uur ds. W. Mouw; Urk 19.30 uur ds. G. van Manen.

WOENSDAG 15 NOVEMBER 2017

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. W. Mouw; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Den Helder 10.00 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Dordrecht 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; 's-Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.45 uur ds. J. van Laar; Hoogeveen 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Krabbendijke 19.30 uur (dovendienst) ds. C. Sonneveld; Mijdrecht 14.00 en 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Oostvoorne 19.30 uur ds. D. de Wit; Opheusden 19.30 uur (voor de zending) ds. A.T. Huijser; Opperdoes 15.00 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ouddorp 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Oudemirdum 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Poortvliet 10.00 uur ds. C. van Krimpen en 18.30 uur ds. L. Blok en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Puttershoek 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 15.15 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Centrum 10.00 en 15.00 uur ds. J.W. Verweij en 19.45 uur stud. M. Blok; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. E. Bakker en 14.30 uur ds. J. Schipper; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Tholen 10.00 uur en 19.00 uur ds. P.D. den Haan en 14.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg.

DONDERDAG 16 NOVEMBER 2017

Alblasserdam 19.30 uur ds. M. Karens; Bodegraven 19.30 uur ds. S. Maljaars; Delft 19.30 uur ds. L. Blok; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nisse 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Ridderkerk 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Slidrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. A. Schot.

VRIJDAG 17 NOVEMBER 2017

Benthuizen 14.30 uur (huw.bev.) ds. H.A. van Zetten; Ede 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; Rotterdam-Alexanderpolder 15.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg.

ZATERDAG 18 NOVEMBER 2017

Genemuiden 14.30 uur (aangepaste dienst) stud. M. Blok.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 12 NOVEMBER 2017

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Ds. C. Sonneveld:

Islam en moslims

Een pleidooi voor waarheid en beweging

Afgelopen voorjaar verschenen

Dit boek is een bewerking van een aantal artikelen die verschenen zijn in de Saambinder

€ 11,⁵⁰

Ook leverbaar via de boekhandel.

DRUKKERIJ
VAN VELZEN B.V.

Zuidweg 19, Krabbendijke, tel. 0113-501402
E-mail: ljmeewsen@velzenbv.nl

Jongeman, 29 jaar, **zoekt per direct woonruimte in Alphen aan den Rijn en omgeving** i.v.m. werk. Woerden, Bodegraven, Gouda en Zoetermeer behoren ook tot de mogelijkheden.
Tel. nr. 06 13661131

Te huur woonruimte in het buitengebied tussen Lunten en Ederveen.
Beschikbaar vanaf 1 november 2017.
Tel. 06-40371401

Boekhandel De ZONNEBLOEM

Orpstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

NIJWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nld.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

WerkmetTalent.nl

EELCO@WERKMETALENT.NL

VACATURE PLAATSEN?

06-3633 4536

VOORHEEN:

Refojobs

• 1E AUTOTECHNICUS MET APK / AUTOBEDRIJF SB ADMIRAAL ENZN. / OUDE-TONGE
• SALES MARKETEER + MONTEUR + VERKOPER / PROFIELNORM / THOLEN
• LID VAN DE RAAD VAN TOEZICHT / CEDRAH / CAPELLE AAN DEN IJSSEL
• DOCENT BEELDDE VORMING / DRIESTAR EDUCATIEF / RIJSSEN

PARTNERS: RMU, SIRION, CEDRAH, FLYING EAGLE EN DRIESTAR EDUCATIEF

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77

Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Het Nieuwe Testament voor Israël

Revisie van de Delitzschvertaling van het Nieuwe Testament in het Hebreeuws

GEEF HET WOORD TERUG

Er is in Israël behoefte aan een betrouwbare en verstaanbare vertaling van het Nieuwe Testament.

De moderne vertaling van het Nieuwe Testament uit de jaren zestig van de twintigste eeuw is gebaseerd op de minder betrouwbare Kritische Tekst en bevat daarom veel onvolkomenheden. Daarnaast is er de zogenaamde Delitzschvertaling die wel grotendeels gebaseerd is op de betrouwbare Textus Receptus, maar ook onjuistheden bevat en waarin soms woorden gebruikt worden die aanleiding geven tot ongewenste misverstanden. Deze monumentale vertaling is voor de mensen in Israël bovendien moeilijk verstaanbaar omdat deze kort voor het ontstaan van het moderne Hebreeuws (Ivriet) tot stand is geko-

men. Het is urgent dat de Delitzschvertaling bewerkt wordt zodat deze goed gebruikt en verstaan kan worden door Israëli's anno 2017.

De Trinitarian Bible Society (TBS) werkt hieraan maar is niet meer in staat het project financieel te dragen. Daarom hebben de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS), het Deputaatschap voor Israël (Dvl) en het Steunfonds Israël Isaac da Costa (IdC) de handen ineen geslagen om dit belangrijke project financieel te ondersteunen.

Zo kunnen we Gods Woord teruggeven aan het volk waardoor wij het middelkerwijs ontvangen hebben.

Uw steun is daarbij onmisbaar.

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
REVISIE VAN DE DELITZSCHVERTALING

Een gezamenlijk project van:

ISAAC DA COSTA
STEUNFONDS ISRAËL

gereformeerde
BIJBELSTICHTING

Giften zijn van harte welkom!
NL70 RABO 0321 7073 46
GBS Leerdam – Delitzschproject

Meer informatie kunt u vinden op:

**www.
nieuwetestament
inhethbreeuws.nl**

Donkere wolken boven christenen in China!

De overheid wil controle over alles wat met godsdienst te maken heeft. Kwetsbare kinderen krijgen een maaltijd op school De Kandelaar.

Stort uw gift op:
NL 02 INGB 0000 320 666
t.n.v. Stichting China

KLEIN KLEDING
SLIEDRECHT - ZIERIKZEE
Dames-, Heren en Kinderkleding
Voor iedere gelegenheid
Shop ook online
www.KleinKleding.nl

Rouw - gelegenheid - koorjurkjes
www.kindergelegenheidskleding.nl
06-36392103

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktikdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktikdenuijl.nl

Cedrah Raad van Toezicht

zoekt, wegens periodieke aftreding, kandidaten voor de positie van:

Lid Raad van Toezicht

Portefeuille juridische zaken

De Raad van Toezicht van Cedrah, bestaande uit zeven leden, houdt integraal toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen de stichting. De portefeuillehouder juridische zaken heeft als specifiek aandachtspunt het toezien op het rechtmatig handelen van de stichting en haar medewerkers en de naleving van de governance code. Een beschrijving van de portefeuille en de daarbij behorende profielschets kunt u vinden op cedrah.nl/vacaturervt.

De Raad van Toezicht stelt de volgende eisen aan haar leden:

- Voldoende affiniteit met de gezondheidszorg in het algemeen en de doelstelling van Cedrah in het bijzonder
- Maatschappelijke betrokkenheid en deel uitmakend van een functioneel netwerk
- Beschikken over minimaal hbo-werk-en-denkniveau
- Onafhankelijk en kritisch kunnen zijn ten opzichte van de Raad van Bestuur en ten opzichte van de andere leden van de Raad van Toezicht onderling
- Advies- en klankbordfunctie jegens de Raad van Bestuur kunnen vervullen

Voor de invulling van deze vacature gelden de volgende specifieke eisen:

- Belijdend en meelevend lid van de Gereformeerde Gemeenten
- In algemene zin kennis en ervaring in de zorg, bij voorkeur de ouderenzorg

Informatie en sollicitatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer J.A. Nobel (voorzitter) via 0186 614 023 of 06 479 744 41 of de heer H.J. Colijn (secretaris van de benoemingscommissie) via 06 106 413 48. Een informatiepakket is op te vragen bij het secretariaat via 010 209 30 48 of e.m.lieber@cedrah.nl. Belangstellenden voor de functie (waarvoor een vergoeding geldt conform de richtlijnen van de NVTZ) worden uitgenodigd vóór d.v. 23 november 2017 hun schriftelijke sollicitatie voorzien van CV te sturen naar de secretaris van de benoemingscommissie van de Raad van Toezicht, Prinses Marijkestraat 16, 2396 XB Koudekerk aan den Rijn of per mail aan hjcolijn@solcon.nl. De gesprekken zullen plaatsvinden op d.v. 13 december 2017.

Over Cedrah

Cedrah biedt in Zeeland en Zuid-Holland wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust kiezen voor een organisatie met een reformatorisch identiteitsprofiel. Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in de regio Rotterdam. Kijk voor meer informatie op www.cedrah.nl.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Voor het verzorgen van begrafenissen op Tholen, Sint Philipsland, Schouwen-Duiveland, Zuid-Beveland e.o.

U mag vrijblijvend informatie of een wilsbeschikking aanvragen.

Molenpad 4, 4696 BP Stavenisse | tel. 0166-697438
www.begrafenisverzorgingdorst.nl

(Wij verzorgen geen crematies.)

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

Ben jij
Verzorgende-IG?

Solliciteer dan via
werkenbij.cedrah.nl

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS
Precies de hulp die je nodig hebt!

Uniek in kostuums
Alle maten voorradig - Regular & slim fit

WILVORST ROY ROBSON
Benvenuto. **BOSS**
HUGO BOSS

KLEIN KLEDING Sliedrecht - Zierikzee

*Begrafenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Waardeburch
0418 - 65 20 39

Werkendam
0183 - 70 10 17

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Meliester
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom
terug op
ons park!

Al 60 jaar
verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

**Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen**

Bij o.a.: ADHD • angst • burn-out •
depressie • faalangst • fobie •
gedragsproblemen • identiteitspro-
blemen • lichamelijke spannings-
klachten • negatief zelfbeeld •
onzekerheid • opvoedingsproble-
men • paniek • piekeren • PDD-
NOS • relatieproblemen • slaap-
problemen • somberheid • span-
ning • stress • syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

 begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u
gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

📍 Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

**“Ook een pasgetrouwd stel blijft graag
op de hoogte van het nieuws”**

RD
WOORD IN
JOUW WERELD

ACTIE
50% KORTING
op een half jaar
abonnement

Lees een krant die de Bijbel, hét Woord, als ijkpunt heeft. Een krant die met beide benen op de grond én in jullie wereld staat.
Ontvang het eerste half jaar 50% korting op een RD-abonnement dat bij jullie past.
Bijvoorbeeld RD Compleet voor maar € 14,95 p.m. Bovendien ontvang je het jaar daarna 25% korting.

Ga naar rd.nl/trouw of bel 055-5390498

 Reformatorisch Dagblad

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisondernehmung

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

**Ben jij
Verpleegkundige?**

**Solliciteer dan via
werkenbij.cedrah.nl**

Cedrah
Wonen - Zorg - Diensten

**SHG al meer
dan 35 jaar
een begrip**

Kraamzorg
Bel voor informatie:
0187 - 48 91 73

Ma t/m vr: 9.00 - 11.00 uur /
13.00 - 15.00 uur.
Tevens op vr: 19.00 - 21.00 uur.

SHG
Stichting Hulpverlening in Gezinnen

**SHG is op zoek naar kraamverzorgenden
fulltime/parttime**

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

Talent gezocht!

In de winkel van Kaasschieter optiek in Lunteren is ruimte voor een opticien of contactlensspecialist.

Wie zijn wij?

Kaasschieter optiek is een gerenommeerd optiekbedrijf met vestigingen in Barneveld, Harskamp, Lunteren, Kootwijkerbroek, Maarn en Scherpenzeel. Service, vakkennis en oogmode staan centraal. Voor de vestiging in Lunteren is er ruimte voor een nieuwe collega. Kaasschieter optiek biedt een baan met veel verantwoordelijkheden en een toekomstperspectief.

Wat zijn je werkzaamheden?

- Refractie
- Verkoop
- Glasadvies
- Lensaanspassingen

Wat biedt Kaasschieter optiek?

Een afwisselende, full-time goed betaalde baan. Een gezellige werkomgeving met leuke collega's en veel vaste klanten.

Interesse?

Zie je deze vacature als een uitdaging? Stuur dan een sollicitatie naar keesvandebrak@online.nl.

Telefonisch contact opnemen voor meer informatie kan natuurlijk ook; 06-46218960

KAASSCHIETER
VAN HOREN ZIEN

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernehmungtreur.nl
info@begrafenisondernehmungtreur.nl

Begrafenisondernehmung Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

**Het zien op Jezus
Izaäk Ambrosius**

Lees dit prachtige boek nu a.d.h.v. vragen. U ontdekt dat u veel meer van de stof die behandeld wordt, onthoudt.

www.cursussenoudvaders.nl
0118-583025/0172-532796

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redactoren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gijvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$165, USA: \$140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON L0R 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

de Saambinder *Bewuste keuze*

Ds. Labee over:

Waarom wordt de mens een schepsel genoemd?

In Genesis 2 vers 7 staat dat God de mens formeerde uit het 'stof der aarde'. Scheppen daarentegen is 'iets maken uit niet'. Waarom wordt de mens dan toch een schepsel genoemd?

Ziel en lichaam

Om deze vraag te beantwoorden is het nuttig de hele genoemde tekst met de kanttekeningen te overwegen. We lezen: 'En de HEERE God had de mens geformeerd uit het stof der aarde en in zijn neusgaten geblazen de adem des levens; also werd de mens tot een levende ziel'. Kanttekening 13 schrijft bij 'geformeerd' het volgende: 'Of: gebeeld, of gefatsoeneerd, te weten, gelijk een pottenbakker uit leem wat formeert; als Jesaja 45:9. Romeinen 9:20, 21. Versta dit ten aanzien van des mensen lichaam'. Maar vervolgens leggen ze uit bij 'de adem des levens' in kanttekening 15: 'Dit is menselijkerwijs van God gesproken, en wijst ons aan dat de ziel des mensen niet is geschapen uit enige voorgaande materie, gelijk de zielen der beesten, Genesis 1:20, 21, 24, maar uit niet, door Gods Geest, en van buiten de mens ingestort'.

In de Heilige Schrift lezen we dan aan het slot van vers 7: 'also werd de mens tot een levende ziel'. Dan merken onze vaders op (in de volgende kanttekening): 'Dat is, tot een schepsel, dat met leven begiftigd is, bestaande uit een lichaam, en een

redelijke, onsterfelijke ziel, makende tezamen de mens'. De klemtoon uit het slot van vers 7 op de mens als 'een levende ziel' zal wel de reden zijn dat de mens (bestaande uit ziel en lichaam) dan toch een schepsel wordt genoemd.

In onderscheid met de dieren is de ziel het kenmerkende van de mens, als pronkjuweel van Gods schepping. De evangelist Matthéüs schrijft deze woorden uit de mond van de Zaligmaker: 'En vreest niet voor degenen die het lichaam doden en de ziel niet kunnen doden; maar vreest veelmeer Hem Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel' (Matth. 10:28).

Lichaam en ziel

We haasten ons om het ook nog een keer om te draaien. Al is het waar dat de ziel (de levensadem) onuitsprekelijk van meer waarde is, dan het lichaam dat om onze zonde tot 'stof' zal wederkeren, toch mogen we het lichaam niet onderwaarderen! Opmerkelijk genoeg luidt het antwoord op de vraag naar de enige troost: 'Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwe Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en also bewaart, dat zonder de wil mijns hemelse Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet; waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt'.

De bruidskerk van Christus is gekocht naar ziel én lichaam. Lezer(es), verstaat u dat geheim? Daarvan spreken onze Dordtse Leerregels (III/IV, paragraaf 12): 'En dit is die wedergeboorte, die vernieuwing, *nieuwe schepping*, opwekking van de doden en levendmaking, waarvan zo heerlijk in de Schrift gesproken wordt, dewelke God zonder ons in ons werkt (...)'! Of om de woorden, geïnspireerd aan de apostel Paulus uit 2 Korinthe 5 vers 17 te gebruiken: 'Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden.'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.